

Hayat Grubu Sigortaları Yönetmeliği

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1

– (1) Bu Yönetmeliğin amacı, sigorta ettirenlerin, sigortalıların ve lehtarların hak ve menfaatlerinin korunması ile hayat grubu sigortalarına ilişkin faaliyetlerin düzenlenmesi, denetlenmesi ve gözetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Bu Yönetmelik, hayat grubu sigortalarında faaliyet gösteren Türkiye’de kurulu sigorta ve emeklilik şirketleri ile yabancı sigorta şirketlerinin Türkiye’deki teşkilatını kapsar.

Dayanak

MADDE 2

– (1) Bu Yönetmelik, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 12, 16, 17, 31/B ve 32 nci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3

– (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Aktüer: Yatırım, finansman ve demografi konularında olasılık ve istatistik teorilerini uygulayarak yasal düzenlemelere uygun prim, karşılık ve kâr paylarını hesaplayan, tarife ve teknik esasları hazırlayan ve Müsteşarlık nezdinde tutulan Aktüerler Siciline kayıtlı kişiyi,

b) Aracı komisyonu (veya üretim masrafı): Sigorta aracılara aracılık faaliyetleri dolayısıyla ödenen miktarı veya şirketlerce yapılan üretim masrafını,

c) Birikim primi: Hayat grubu sigortalarında, risk primi hesabına bağlı olmaksızın, yatırım amacıyla alınan miktarı,

ç) Birlik: Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliğini,

d) Fesih: Sözleşme taraflarından birinin ilgili mevzuatta veya sözleşmede yer alan hükümlere dayanarak sigorta sözleşmesini sona erdirmesini,

e) Gerçek yaş: Tarifede belirtilmek kaydıyla sigortalının nüfus cüzdanında yazılan doğum tarihine göre hesaplanan gün aldığı, doldurduğu veya en yakın yaşı,

f) Gider payı: Tarifelerin hazırlanması, sigorta poliçelerinin düzenlenmesi, tarife primlerinin tahsil edilmesi, personel ve ilgili diğer giderler için hesaplanan miktarı,

g) Grup sigortası: En az on kişiden oluşan, sigorta ettiren tarafından belirli kıstaslara göre kimlerden oluştuğunun belirlenebilmesi imkânı bulunan bir gruba dâhil kişiler lehine tek bir sözleşme ile hayat grubu sigortalarının yapılmasını,

ğ) Hastalık düzeyi (morbidity) tabloları: Belirli bir nüfus topluluğunun veya belli yaş gruplarına göre sınıflandırılan kişilerin gözlem altında tutulması sonucu oluşturulan hastalanma, yaralanma ve malul olma istatistiklerine göre elde edilen tabloları,

h) Hayat grubu sigortaları: Hayat sigortası, evlilik/doğum sigortası, sermaye itfa sigortası ve yatırım fonlu sigortaları,

ı) İskonto edilmiş ölüm düzeyi (komütasyon) tabloları: Ölüm düzeyi tablosuna göre bulunan oranların birim değer olarak kabul edilerek, bu değerlere teknik faiz oranı uygulanmak suretiyle elde edilen tabloları,

i) İşletme masrafı: Kâr payı verilen hayat grubu sigortalarında kâr payına esas teşkil eden matematik karşılık gelirlerinden belli bir oranda yapılan kesintiye,

j) Lehtar: Lehine sigorta sözleşmesi yapılan ve rizikonun gerçekleşmesi halinde kural olarak sigorta tazminatını sigortacıdan isteme hakkına sahip olan kişiyi,

k) Matematik karşılık: Yürürlükte bulunan her bir sözleşme için tarifedeki teknik esaslara ve ilgili mevzuat hükümlerine göre hesaplanan karşılığı,

l) Merkez: Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezini,

m) Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,

n) Ortalama yaş: Grup sigortasına dahil sigortalıların her birinin gerçek yaşı ve sigorta bedeli dikkate alınarak hesaplanan yaş ortalamasını,

o) Ölüm düzeyi (mortality) tabloları: Belirli bir nüfus topluluğunun gözlem altında tutulması sonucunda oluşturulan, yaşama ve ölüm istatistiklerine göre elde edilen sonuçlardan, her bir yaşta bir yıl içerisinde hayatta kalacak ve ölecek kişilerin sayısının öngörüldüğü tabloları,

ö) Risk primi: Ölüm ve/veya yaşama ihtimallerine bağlı teminatlar ile ek olarak ferdî kaza, hastalık sonucu maluliyet, işsizlik ve tehlikeli hastalıklar gibi teminatların da verildiği sigortalar için sigortalıların yaşlarına ve riski etkileyen diğer kişisel özelliklerine göre hesaplanan primi,

p) Sigortadan ayrılma: Sigorta sözleşmesinin, sigorta ettirenin talebi üzerine ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde sona erdirilmesini,

r) Sigorta ettiren: Sigortalının menfaatini sigortacı nezdinde sigortalayan kişiyi,

s) Sigortalı: Sigorta sözleşmesine konu olan kişiyi,

ş) Şirket: Hayat grubu sigortalarında faaliyet gösteren Türkiye’de kurulmuş sigorta ve emeklilik şirketleri ile yabancı sigorta şirketlerinin Türkiye’deki teşkilatını,

- t) Tarife primi: Risk primi ve/veya birikim primi ile gider payı ve aracı komisyonunu (veya üretim masrafını) içeren miktarı,
- u) Teknik faiz: Teknik karşılıklar, risk primi ve sigortalıların birikimleri için varsa garanti edilen getirinin hesaplanmasında kullanılan faiz oranını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Hayat Grubu Sigortaları

Hayat sigortası

MADDE 4

- (1) Ölüm ve/veya yaşama ihtimallerine bağlı teminatlar ile bunlara bağlı ek teminatların verilebildiği, ürünün özelliğine göre birikim priminin de alınabildiği ve tazminat ve/veya birikimlerin belirli bir tutarda ya da prim iadesi veya irat şeklinde ödenebildiği hayat grubu sigorta branşıdır.

Evlilik/Doğum sigortası

MADDE 5

- (1) Tek ya da taksitli prim ödemeleri karşılığında, sigortalılara evlilik, doğum ve insan hayatı ile ilişkili benzeri olayları esas alarak ödeme yapan hayat grubu sigorta branşıdır.

Sermaye itfa sigortası

MADDE 6

- (1) Tek ya da taksitli prim ödemeleri karşılığında, süresi ve miktarı açısından belirli olan taahhütleri kapsayan aktüeryal tekniğe dayanan, risk unsuru içermeyen ve birikim işlemlerine bağlı ödeme yapan hayat grubu sigorta branşıdır.

Yatırım fonlu sigortalar

MADDE 7

- (1) 6 ncı maddede tanımlanan hariç diğer hayat grubu sigortaları ürünlerinin bir varlığa veya varlık grubuna endekslendiği ve yatırımların fon esasına göre yapıldığı hayat grubu sigorta branşıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Teknik Esaslar

Teknik faiz

MADDE 8

- (1) Risk primi hesabında kullanılan teknik faiz oranı ile birikimler için garanti edilen teknik faiz oranı farklı olabilir.
- (2) Teknik faiz oranı sigorta ürününün süresi dikkate alınarak ihtiyatlı olarak seçilir.
- (3) Müsteşarlık teknik faiz oranlarının asgari ve azami sınırlarını belirleyebilir.

Kâr payı

MADDE 9

- (1) Kâr payı oranı, matematik karşılıkların yatırıldığı varlıklardan yıl içerisinde elde edilen gelirlerin bu Yönetmelik hükümlerine ve genel kabul görmüş muhasebe kurallarına göre hesaplanan net yatırım geliri oranıdır. Kâr payı oranı, her tarife grubu veya kâr payı teknik esasları için ayrı hesaplanır.
- (2) Şirketler, kâr payı oranlarının artırılması için gerekli tedbirleri alır.
- (3) Kâr payı verilen hayat grubu sigortaları için dağıtılacak kâr payı oranları, şirketin internet sitesinde ilân edilerek elektronik ortamda da Merkeze bildirilir. Şirketin, kâr payı oranlarını tarife gruplarına veya kâr payı teknik esaslarına göre hesapladığı durumlarda her oran aynı şekilde ve birlikte ilân edilir.

Kesintiler

MADDE 10

- (1) Gider payı, aracı komisyonu (veya üretim masrafı) ile işletme masrafı oranı tarifelerin özelliklerine göre şirket tarafından belirlenir.
- (2) Hayat grubu sigortalarında aracı komisyonu, şirketler ile sigorta aracıları arasında serbestçe belirlenir.
- (3) Şirketler, sigortadan ayrılarak sonlandırılan sözleşmelerde matematik karşılıkların belli bir oranı şeklinde erken ayrılma kesintisi uygulayabilir. Söz konusu oran bilgilendirme formunun ve poliçenin ilk sayfasında en az 14'lük puntolarla yazılır.

Ölüm düzeyi ve hastalık düzeyi tabloları

MADDE 11

- (1) Ürün kapsamında sunulan teminatlara ilişkin kullanılan ölüm düzeyi, iskonto edilmiş ölüm düzeyi ve hastalık düzeyi tabloları ihtiyatlı olarak seçilir. Müsteşarlık ölüm düzeyi ve hastalık düzeyi tablolarını şirketlerin portföylerinin sonuçlarına, Birlik, Merkez veya Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre belirleyebilir veya revize edebilir.
- (2) Anılan tablolarda kendi portföy sonuçlarına göre değişiklik yapmak isteyen şirketler, oluşturacakları ölüm düzeyi ve hastalık düzeyi tablolarını, ilgili istatistik verileri, hesaplama yöntemini ve varsayımları uygunluk görüşü alınmak üzere Müsteşarlığa gönderir.

Hayat grubu sigortaları tarifeleri

MADDE 12

- (1) Hayat grubu sigortaları tarifeleri, risk primi ve/veya birikim primi, gider payı, aracı komisyonu (veya üretim masrafı), sigortadan ayrılma, ücretsiz sigorta, borç alma ile matematik karşılıkların hesaplanmasına esas teşkil eden formüllerin yer aldığı teknik esaslardan ve özel şartlardan oluşur.

(2) Şirketler, hayat grubu sigortaları tarife ve kâr payı teknik esaslarını aşağıda belirtilen esaslara uygun olarak düzenler.

a) Sigorta tarifesinin kodu, adı, konusu ve verilen teminatlar açık bir şekilde belirtilmeli ve içerik olarak birbirleriyle uyumlu olmalıdır. Söz konusu tarife kodu, üretilen poliçeler üzerinde de yazılı olarak belirtilir.

b) Sigorta teminatları, ekonomik koşullar ile sigorta ettirenlerin taleplerine göre şirketin kabulü halinde değişebilir veya değişik seçenekler içeren bir yapıda düzenlenebilir.

c) Sigorta teminatlarının ve/veya birikimlerin bir varlığa veya varlık grubuna endekslendiği hayat grubu sigortalarında, primler de aynı endekse göre belirlenebilir. Buna ilişkin esaslar tarife teknik esaslarında belirtilir.

ç) Tarife ve kâr payı teknik esaslarında kullanılan her tür işaret, kısaltma ve sembollerin anlamı teknik esasların başlangıç bölümünde açıkça belirtilir. Müsteşarlık teknik esaslarda kullanılan her tür işaret, kısaltma ve sembollerin standart hale getirilmesi için usûl ve esaslar belirleyebilir.

d) Ölüm ihtimaline bağlı grup sigortalarında, Müsteşarlıkça belirlenecek esaslar çerçevesinde her yıl hesaplanarak güncelleştirilmesi kaydıyla, grubun tamamı için tek bir ortalama yaş veya grubun belirli yaş aralıklarına bölünmesi durumunda her bir aralık için ayrı ortalama yaş hesaplanarak kullanılabilir. Ortalama yaşın belirlenmesinde kullanılan veri ve hesaplama yöntemi tarifeye eklenir. Grup sigortalarına ilişkin esaslar Müsteşarlıkça belirlenir.

e) Tarifede kullanılan teknik faiz ve ölüm düzeyi tablosunun belirlenme ölçütleri açıkça belirtilir. Müsteşarlık tarifede belirlenen teknik faiz ve ölüm düzeyi tablosunun değiştirilmesini isteyebilir.

f) İşletme masrafi oranı, kâr payı dağıtım esasları ve bir varlık grubuna endeksli sözleşmeler için varlıkların oranları tarifelere ait kâr payı teknik esaslarında belirtilir.

g) Ürün tipine bağlı olarak kâr payı verilmesi hali kâr payı teknik esaslarında düzenlenir.

ğ) Yabancı para veya bir varlığa endeksli tarifelerin Türk Lirası üzerinden yapılan tarifelere veya diğer bir varlığa endeksli tarifelere dönüştürülüp dönüştürülemeyeceği ve buna ilişkin uygulama esasları açık olarak yazılır.

h) Tarifeye ait gider payı, aracı komisyonu (veya üretim masrafi) ile fesih ve sigortadan ayrılma durumunda yapılabilecek diğer kesintilere ilişkin bilgiler belirtilir.

ı) Teknik esaslara göre hesaplanan prim ve örnek olarak hesaplanan matematik karşılık tabloları tarifeye eklenir.

i) Tarife konusu ürünün sunulması düşünülen hedef kitle, hedef kitlenin genel özellikleri, beklenen pazar payı, devamlılığa ilişkin öngörüler ve ürüne ilişkin kârlılık analizi açıklamalı olarak tarife ekinde yer alır.

j) Evlilik/doğum sigortası tarifelerinde sigorta tazminatının ve/veya birikimlerin ödenmesine esas alınacak olaylar açıkça ifade edilir. Bunlara ilişkin olarak sigorta ettirene, sözleşmenin yapılması öncesinde ayrıca bilgi verilir.

k) Sermaye itfa sigortası tarifeleri, risk primi içermeksizin sadece birikim primi göz önünde bulundurularak düzenlenir. Birikim işlemlerine ilişkin aktüeryal tekniğe dayanan hesaplama yöntemleri ve ilgili açıklamalar tarife kapsamında açıkça belirtilir.

l) Yatırım fonlu sigorta tarifelerinde, matematik karşılıkların yatırılabilirliği varlık ya da varlık gruplarına ilişkin olarak ayrıntılı bilgiler ile teknik faiz oranında garanti getiri verilir verilmeyeceği hususu tarifede yer alır. Söz konusu bilgiler, sözleşmenin yapılması öncesinde sigorta ettirene iletilir.

m) İrat ödemeli hayat grubu sigorta ürünlerinde; ölüm düzeyi tablolarının, gerçekleşen ölüm oranlarına göre revize edilip edilmeyeceği ile gerçekleşen ölüm oranlarının ölüm düzeyi tablosunda öngörülen oranlardan sapmasının irat ödemelerine yansıtılıp yansıtılmayacağı hususları tarifede açık bir şekilde belirtilir. Müsteşarlık bu hususlara ilişkin usul ve esasları belirleyebilir. Sigorta ettiren ve sigortalı bu konuda şirket tarafından bilgilendirilir.

Tarifelerin uygulanması

MADDE 13

– (1) İrat ödemeli hayat grubu sigortaları dışındaki hayat grubu sigortalarına ilişkin tarife ve varsa kâr payı teknik esasları genel kabul görmüş aktüeryal tekniklere ve bu Yönetmelikte belirlenen ilkelere uygun şekilde hazırlanarak şirketler tarafından uygulanır.

(2) Teknik esaslar ve diğer şartlar sigortacılık mevzuatına aykırı olamaz. İrat ödemeli hayat grubu sigortaları hariç olmak üzere, ilk defa uygulamaya konulacak hayat grubu sigortaları tarife ve kâr payı teknik esasları ile bu esaslara ilişkin değişiklikler, şirketlerce uygulamaya konmadan on iş günü öncesinde Müsteşarlığın belirleyeceği esaslar çerçevesinde elektronik ortamda Merkeze gönderilir.

(3) Müsteşarlık, tarife ve kâr payı teknik esaslarına ilişkin muhtelif hesap tabloları ile gerekli görülen diğer bilgi ve belgeleri yazılı veya elektronik kopya olarak şirketlerden isteyebilir. Müsteşarlık, yapılacak inceleme neticesinde, teknik esasları ve diğer şartları mevzuata ve sigortacılık esaslarına aykırı bulunan veya sigorta ettirenler, sigortalılar ve lehtarlarının hak ve menfaatlerinin korunması açısından uygulanmalarında sakınca görülen hususların değiştirilmesini talep edebilir.

(4) Tarife ve varsa kâr payı teknik esasları ile bunlara ilişkin değişiklikler, sunulan teminatlar kapsamında kullanılan tablolar ile teknik esaslara eklenecek diğer bilgi ve belgeler aktüer tarafından imzalanarak şirketçe muhafaza edilir.

Hayat grubu sigortaları aktüerya raporu

MADDE 14

– (1) Aktüer, şirketin hayat grubu sigortaları faaliyetleri ile ilgili olarak yıl sonu itibarıyla hazırladığı "Aktüerya Raporu"nu her yılın en geç Nisan ayı sonuna kadar elektronik ortamda Merkeze göndermek zorundadır.

(2) Hayat grubu sigortaları aktüerya raporunun içeriğine ve gönderimine ilişkin esas ve usuller Müsteşarlıkça belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Özellikli Ürünler

Birikim priminin alındığı hayat grubu sigorta ürünleri

MADDE 15

– (1) Birikim priminin alındığı hayat grubu sigorta ürünlerinde;

a) Yatırım fonlu sigortalar hariç teknik faiz oranında garanti getiri verilmesi zorunludur.

b) Teknik faiz oranındaki garanti getiri, tarife teknik esasları ve sigorta sözleşmesi üzerinde yazılı olması ve sigorta ettirenin önceden bilgilendirilmesi kaydıyla sigorta süresinin sonu veya belirli dönemler itibarıyla hesaplanacak şekilde taahhüt edilebilir.

c) Kâr payı verilmesi de zorunlu olup; kâr payı birikim priminin şirketin serbest hesaplarına intikalini takip eden ilk iş gününden itibaren her sigorta sözleşmesi için sözleşmenin sona erdiği tarihe kadar ilgili teknik esaslara göre hesaplanır.

ç) Her bir yıl itibarıyla gider payı ile aracı komisyonunun (veya üretim masrafı) toplamı ve işletme masrafı oranları bilgilendirme formunun ve poliçenin ilk sayfasında en az 14'lük puntolarla yazılır. Gider payı veya aracı komisyonundan (veya üretim masrafı) birinin maktu değerinin oran olarak belirlendiği durumlarda maktu olarak kesilecek tutar ile belirlenen oran ayrı ayrı yazılır.

d) Sigortadan ayrılma süresi dolmadan feshedilen sözleşmelerde fesih tarihine kadar ödenmiş birikim primleri ile bunlara ilişkin kâr payının toplamı, söz konusu toplam tutar üzerinden şirket tarafından belirlenmiş oranda yapılacak kesinti ve ilgili vergiler düşüldükten sonra sigorta ettirene iade edilir. Söz konusu kesinti oranı bilgilendirme formunun ve poliçenin ilk sayfasında en az 14'lük puntolarla yazılır.

e) Birikim tutarı, yatırım gelirleri, varsa risk primi tutarları ile kesintilere ilişkin bilgiler poliçe yıl dönümleri itibarıyla sigorta ettirene şirket tarafından yılda en az bir kez yazılı olarak gönderilir. Sigorta ettirenin, elektronik ortamda bilgilendirilmeyi tercih etmesi halinde yazılı bildirim şartı aranmaz.

İrat ödemeli hayat grubu sigorta ürünleri (yıllık gelir sigortaları)

MADDE 16

– (1) Tek ya da taksitli prim ödemeleri karşılığında, hemen veya belirli bir süre sonra başlayan, sigortalıya/sigortalılara veya sigortalının ölümü halinde hak sahiplerine belirli tutarlarda veya bir varlığa ya da varlık grubuna endeksli olarak ömür boyu veya belirli bir süre için düzenli irat ödemesi yapmayı öngören sigorta ürünleridir.

(2) İrat ödemeli ürünlere ilişkin tarife ve varsa kâr payı teknik esasları ile bu esaslara ilişkin değişiklikler Müsteşarlığın onayına tabidir. Söz konusu teknik esaslara ilişkin hususlar ile tarifelerin onaylanması ve elektronik ortamda Merkeze bildirilmesine dair usul ve esaslar Müsteşarlıkça belirlenir.

(3) İrat ödemeli ürünlere; her bir yıl itibarıyla gider payı ile aracı komisyonunun (veya üretim masrafı) toplamı ve işletme masrafı oranları bilgilendirme formunun ve poliçenin ilk sayfasında en az 14'lük puntolarla yazılır. Gider payı veya aracı komisyonundan (veya üretim masrafı) birinin maktu değerinin oran olarak belirlendiği durumlarda maktu olarak kesilecek tutar ile belirlenen oran ayrı ayrı yazılır.

(4) Şirketler, irat ödemeli ürünlerine ilişkin örnek hesaplamaları da içerecek bilgileri internet sayfalarında yayımlar. Müsteşarlık, sigorta ettirenler, sigortalılar ve lehtarların bilgilendirilmesini teminen irat ödemeli ürünlere ilişkin olarak Merkez ve şirketlerin internet sayfalarında yayımlanacak bilgilerin kapsam ve esaslarını belirleyebilir.

(5) Şirketler irat ödemeli ürünlere şekli ve içeriği Müsteşarlıkça belirlenen bilgilendirme formları ve poliçeleri kullanır.

(6) İrat ödemesi teminatı veren şirketlerin bilgi işlem altyapısının; tarife primi, matematik karşılık, fon payı, yapılan ödeme, yapılacak toplam ödemeler ile Müsteşarlıkça talep edilecek diğer bilgileri kapsaması ve söz konusu bilgileri kesintisiz bir şekilde üretmesi zorunludur. Bu bilgilerin Müsteşarlık tarafından belirlenecek sürelerde bireysel ve toplu hesaplar bazında Merkeze aktarımı zorunludur. Merkez, aktarım ve bilgi işlem altyapısı ile Müsteşarlıkça belirlenecek diğer hususlarla ilgili incelemeleri yaparak tespit ve değerlendirmelerini Müsteşarlığa iletir. Müsteşarlıkça yapılacak nihai değerlendirme sonucunda, yeterli bulunan şirketler irat teminatı içeren sözleşme akdedebilir.

(7) 56 yaş ve üzeri kişilere sadece emeklilik iradı olarak tanımlanan irat ödemeli ürünler sunulabilir. Emeklilik iradı ürünlerine ilişkin esaslar Müsteşarlıkça belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1

– (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce tasdik edilmiş olan irat ödemeli ürünlere ilişkin tarife ve kâr payı teknik esasları çerçevesinde 31/3/2013 tarihine kadar sözleşme akdedilebilir. Müsteşarlık bu süreyi en fazla üç ay daha uzatmaya yetkilidir. Bahse konu tarihten sonrası için bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde tasdik edilecek tarife ve kâr payı teknik esaslarına göre irat teminatı içeren sigorta sözleşmesi akdedilebilecektir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 17

– (1) 18/7/2007 tarihli ve 26586 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hayat Sigortaları Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 18

– (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19

– (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

Yayımlandığı Resmi Gazete: 10.10.2012 – 28437

Yayımlayan Kurum: Başbakanlık (Hazine Müsteşarlığı)